

Прызнацца, мы не ведалі, на што ішлі. Бо да гэтага часу даводзілася знаёміцца са шматграннай дзейнасцю кафедры харэаграфіі факультэта традыцыйнай беларускай культуры і сучаснага мастацтва БДУКіМ толькі на справаздачных канцэртах у вялікіх сталічных залах, пераважна падчас папулярнага сталічнага фестывалю “Арт-мажор”. А чаго было чакаць ад імпрэзы, якая мела адбыцца ў камерных умовах універсітэцкай аўдыторыі і фармальна з’яўлялася практычным паказам па дысцыпліне “Мастацтва балетмайстра”? Праўда, паказ ладзіўся як фальклорны вечар пад заваблівай назвай “Каму пашанцуе, той і станцуе”. І хоць у яго праграме без аніякіх каментарыяў значылася два з лішкам дзясяткі танцавальных нумароў — работ студэнтаў-трэцякурснікаў, мы не настройваліся на стандартны “зборны” канцэрт. Мы чакалі сюрпрызаў. Дачакаліся? Анягож!

Фальклор як terra incognita

Імпрэза разгортвалася на падмурку адмысловага сцэнарна з прыгодніцкім сюжэтам. Жылі сабе тубыльцы краіны Гогі-Могі, дзень пры дні працавалі ды адпачывалі, працавалі ды адпачывалі, працавалі ды... Пакуль Добры Чараўнік не звярнуў аднойчы ўвагу на іх каляндар: сарваў лісток — а на лістку чарговым ранейшая лічба, сарваў яшчэ адзін — а пад ім аказалася ўсё тая ж дата. “Усе дні ў вас аднолькавыя. Як жа можна гэтак жыць? Трэба нешта мяняць!” — не паспелі жыхары краіны Гогі-Могі прыпыніць свой карагод і задумацца над словамі Добрага Чараўніка, як той вокамгненна знік, а дакладней — ператварыўся ў Злога Чараўніка. Той выскаліўся на перапуджаных тубыльцаў, выхапіў у аднаго з хлопцаў саламяны капялюш ды шпурнуў далёка-далёка. І пальцеў брыль аж у краіну Закідайла... Каб знайсці яго, герой гісторыі мусіў павандраваць па розных землях, адкрыць для сябе таямнічыя краіны, пазнаёміцца са звычаямі іх насельнікаў, пабачыць усялякія дзівосы, паганяцца за лятучым эдзілкам і пераадолець хітрыкі Злога Чараўніка. Няцяжка здагадацца, што ўсіх чакаў шчаслівы фінал. Нават Злога Чараўніка, бо ён аказаўся проста маскай свайго антыпода-дабрадзея, які прыдумаў інтрыгу з капялюшом, каб раскатурхаць, абудзіць ад жыццёвай спячкі, падштурхнуць да творчасці народ Гогі-Могі.

Немудрагелісты і шчыры, як светлае наіўнае мастацтва, гэты сюжэт даў магчымасць прадставіць індывідуальныя работы студэнтаў не як стракатую падборку паасобных кампазіцый, а як пэўную культурна-этнаграфічную цэласнасць, сінтэзаваную на аснове традыцыйную новую мастацкую каштоўнасць.

Справа не ў капялюшы. А ў танцах

Нагадаю, што праграма фальклорнага вечара пад заваблівай назвай “Каму пашанцуе, той і станцуе” не змяшчала ніякіх каментарыяў ці падказак для гледача. Прадстаўленага ў ёй пераліку танцаў (з пазнакай крыніцы ўзору, паводле якога створана пастаноўка, і аўтара работы) было дастаткова, каб зарыентавацца ў чарадзе артавых падзей незвычайнага спектакля. А потым успамінаць...

Успамінаць каларытную польку “Нізуху” (фальклорны ўзор зафіксаваны ў свой час у вёсцы Даўгаполчы, што на Пружаншчыне, ад інфарматара 1916 года нараджэн-

Вось што значыць творчая навучальная ўстанова: чарговая работа студэнтаў, якая высноўваецца з калектыўнага пошуку і грунтоўных даследаванняў, індывідуальных фантазій і крэатыўных эксперыментаў, можа стаць самастойным мастацкім праектам, вартым публічнай увагі. Яна можа нават справакаваць аншлаг ва ўніверсітэцкай аўдыторыі. А яшчэ — захапіць усіх прысутных: ці то прафесара-педанта, ці то скептыка, спанатранага ў музычна-сцэнічных відовішчах, ці то выпадковага і досыць інертнага гледача... Ці то абазнаных лімаўцаў. Так яно гэтым разам і атрымалася: студэнтам народнага аддзялення кафедры харэаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў удалося (не без дапамогі выкладчыкаў, вядома) захапіць, здзівіць, парадаваць гасцей, што прыйшлі паглядзець выніковую курсавую работу.

Каб вам гэтак шанцавала!

ня; работа Марыі Пуцінайвай). І поўны гумару карагод “Трухман” (узор зафіксаваны ў вёсцы Каравічы на Гомельшчыне, інфарматар 1911 года нараджэння; работа Веранікі Пасечнік). І камедыяны “спірытычны сезон” пад назваю “Нябожчык” з удзелам каляндарных масак (фальклорны ўзор паходзіць з Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці, інфарматарам быў

Традыцыя — гэта людзі

З году ў год студэнты кафедры харэаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў на працягу 3 курса займаюцца вывучэннем і апрацоўкай аўтэнтчных матэрыялаў, у тым ліку сабраных падчас летніх фальклорных экспедыцый сваімі папярэднікамі. А потым

вясковец 1912 года нараджэння; работа Дзмітрыя Пушышы). І вяселья “Гогі-Могі” (інфарматар з Карэліцкага раёна, 1935 года нараджэння; работа Наталлі Палавінкінай)... Традыцыйныя і арыгінальныя танцавальныя прыёмы; уплывы акрабагкі, сучаснай побытавай пластыкі; элементы тэатралізацыі, народных гульніў і рытуалаў; рытміка ліній і фарбаў у арнаментальнай аздобе народных строяў... А яшчэ — жартоўныя прыёмы з выкарыстаннем сакавітай і трапнай, і такой мілагучнай і цалкам “нарматыўнай” беларускай лаянкі: “Соль табе ў вочы, перац табе ў нос!” Ці яшчэ: “А каб твае вокі глядзелі ў розныя бокі!” Ці такое: “Мы вам пакажам, колькі мы важым!”

прадстаўляюць плён уласнай навукова-творчай працы ў аўтарскіх пастаноўках. Такая прыгожая традыцыя ў навучанні новага пакалення майстроў беларускай народнай харэаграфіі мае знакамітага ініцыятара і пачынальніка — доктара мастацтвазнаўства, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі, прафесара Юлію Чурко. Знаўца класічнага балета і нацыянальнага беларускага танцавальнага фальклору, яна доўгія гады ўзначальвала кафедру харэаграфіі БДУКіМ, з якой і дагэтуль падтрымлівае стасункі, стала ў свой час арганізатарам і мастацкім кіраўніком навукова-даследчай лабараторыі танцавальнай творчасці пры ўніверсітэце. Вялікім плюсам для пераемнасці, для раз-

віцця знакавых традыцый ВЗУ можна лічыць той факт, што шанцоўнаму даследчыку і педагогу пашанцавала на таленавітую, високаэрудзіраваную, энергічную паслядоўніцу — спадкаемцу распачатых спраў ды перспектыўных ідэй. Гэта Святлана Гуткоўская, кандыдат філалагічных навук, прафесар, якая ачолювае кафедру сёння.

Святлана Гуткоўская спрычынілася да падрыхтоўкі незвычайнага студэцкага паказу не толькі як выкладчык мастацтва балетмайстра, але і як мастацкі кіраўнік імпрэзы. Поруч з ёю працавалі выкладчык па акцёрскім майстэрстве і пантаміме, дацэнт Міхаіл Камінскі ды музычны кіраўнік Алена Ільіна.

Вядома ж, дзе танец, дзе народны фест, дзе сцэнічнае відовішча — там і музыка. Дык вось, удзельнікам фальклорнага вечара пашчасціла таічыць пад каларытнае і чуйнае гранне дуэта баяністаў Уладзіміра Паніча і Яўгена Арцюшкова, а таксама фальклорнага гурта “Раме” кафедры этналогіі і фальклору. У складзе гэтай элітнай суполкі — Алякс Мясібут (скрыпка), Павел Ляшок (ударныя) ды яе кіраўнік Вячаслаў Калацэй (дуда). Пра яшчэ адзін прыродны складнік сінкрэтычнай народнай творчасці — спевы і дэкламацыю — дбалі самі артысты-танцоры. І студэнты паказалі, што ў БДУ культуры і мастацтваў спяваць здатныя не толькі буду-

чыя вакалісты: кафедры харэаграфіі пашанцавала на маладыя галасы, якія ў кантэксце фальклорнай імпрэзы гучалі з арганічнай шчырасцю.

Выклікаем на “біс”

Спецыялісты-педагогі, безумоўна, прааналізавалі ўжо навуковы і мастацкі вынік студэцкай працы, увасобленай у дасціпнай творчай форме. Не ведаю, наколькі крытычны быў іх настаўніцкі вердыкт. Затое магу засведчыць, што непасрэдна глядацкая апенка строгіх педагогаў сягала вышэй за 10 балаў. Як захоплена яны пляскалі ў ладкі! А ў заключную “Кадрылю”, пастаўленую Яўгенам Бягловым ды Людмілай Каранкевіч паводле фальклорнага ўзору з Навагрудчыны, спакваля, але заўзята ўлучыліся разам з гасцямі-гледачамі ўніверсітэцкія выкладчыкі ды і нават рэктар.

Аднаго шкада: гэта была “ўсяго толькі” частка навучальнага працэсу, яскравую студэцкую імпрэзу пашанцавала паглядзець зусім не многім. Паказаць бы яе шырэйшаму колу гледачоў: хай бы моладзь, “выхаваная Інтэрнэтам і масавымі тэлеканаламі”, убачыла, як арыгінальна, прыкольна і прыгожа, і па-беларуску можна бавіць час.

На здымках: сцэны з фальклорнага вечара “Каму пашанцуе, той і станцуе”.